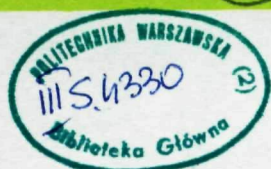

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

100

LUDWIK ŻARNOWSKI (1877—1953)

Ludwik Żarnowski urodził się 25 X 1877 r. we wsi Zeloma w guberni Jekaterynosławskiej na Ukrainie. Jego ojciec za udział w powstaniu styczniowym 1863 r. został zesłany na 10 lat na Syberię, a po odbyciu kary zmuszony do osiedlenia się w Orle, bez prawa opuszczania granic gubernii. W Orle L. Żarnowski w 1894 r. ukończył szkołę realną. W tym samym roku rozpoczął studia w Instytucie Technologicznym w Petersburgu. 1900 r. uzyskał dyplom inżyniera technologa, wykonując projekt dyplomowy z konstrukcji parowozów.

Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę zawodową w Zakładach Hutniczych B. Hantke w Częstochowie, początkowo w charakterze konstruktora a następnie asystenta przy wielkich piecach. W 1902 r. przeniósł się do Warszawy i 1 IV tego roku został starszym asystentem Katedry Wytrzymałości Materiałów w Warszawskim Instytucie Politechnicznym im. Mikołaja II.

Jednak już w 1903 r. L. Żarnowski został aresztowany i osadzony w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej za przynależność do Polskiej Partii Socjalistycznej, z którą sympatyzował jeszcze w czasie studiów w Petersburgu. Wkrótce zwolniono go z więzienia, ale pod warunkiem opuszczenia Warszawy.

Wyjechał wówczas na Ukrainę i w 1904 r. podjął pracę konstruktora w Zakładach Hutniczych Południowo-Rosyjskiego Towarzystwa Metalurgicznego w Kamienskoje. W 1906 r. został asystentem szefa wydziału walcowni i kuźni, w 1917 r. szefem tego wydziału, a od 1919 r. był naczelnym inżynierem huty, zajmując to stanowisko do 1922 r. Równocześnie w 1921 r. objął docenturę w Akademii Górniczej w Jekaterynosławiu, gdzie wykładał plastyczną obróbkę metali.

Do Polski L. Żarnowski powrócił w sierpniu 1922 r. W następnym roku otrzymał stanowisko zastępcy naczelnego dyrektora Towarzystwa Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich. W 1926 r. został dyrektorem tych zakładów, rozbudował je i unowocześnił, szczególnie wydział obróbki plastycznej. W latach 1935—1944 pełnił funkcję rzeczoznawcy Zarządu Zakładów Ostrowieckich w Warszawie.

W 1932 r. L. Żarnowski powrócił do pracy naukowej i dydaktycznej, podejmując wykłady zlecone z walcownictwa i kuźnictwa na Politechnice Warszawskiej (PW). W 1936 r. objął Zakład Maszyn Hutniczych Akademii Górniczej w Krakowie, początkowo jako zastępca profesora, a od sierpnia 1938 r. jako profesor zwyczajny. Kiedy po śmierci prof. W. Broniewskiego (styczeń 1939 r.) Rada Wydziału Mechanicznego PW postanowiła powierzyć mu kierownictwo Katedry Technologii Metali, przeniósł się do Warszawy. Prof. L. Żarnowski miał objąć katedrę od 1 IX 1939 r. i prowadzić wykłady z metalurgii, szczególnie z obróbki plasty-

cznej na gorąco, z walcownictwa i kuźnictwa. Wybuch II wojny światowej uniemożliwił mu realizację tych planów.

Okres wojny i okupacji prof. L. Żarnowski spędził w Warszawie, uczestnicząc w różnych formach tajnego nauczania. Z chwilą utworzenia na terenie PW w 1942 r. Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej objął opiekę nad laboratorium metalurgicznym (dawnym Zakładem Metalurgicznym PW) oraz wykłady z metalurgii, walcownictwa i kuźnictwa. Potajemnie prowadził prace dyplomowe dla dawnych studentów PW.

W pierwszych dniach powstania warszawskiego (5 VIII) prof. L. Żarnowski został wywieziony przez Niemców do obozu w Głogowie, następnie przewieziony do obozu pod Gdynią, gdzie przebywał do wyzwolenia (17 III 1945 r.).

Po opuszczeniu obozu zamieszkał we wsi Jeziorko, pow. Koluski. W kwietniu 1945 r. udał się do Łodzi, aby wziąć udział w organizowaniu Politechniki Łódzkiej. 1 VII 1945 r. objął Katedrę Metalurgii na Wydziale Mechanicznym tej uczelni, prowadził wykłady i ćwiczenia.

Łącząc badania naukowe z praktyką prof. L. Żarnowski zabiegał o wprowadzenie postępu technicznego do przemysłu. Opracował projekty kół zamachowych dla 11 walcowni na Śląsku, brał udział w normalizacji elektrolek walcowni. Prawie wszystkie projekty przejściowe, wykonane pod jego kierunkiem przez studentów, zostały zrealizowane w przemyśle.

Prof. L. Żarnowski był autorem podstawowych podręczników z zakresu kuźnictwa i walcownictwa, pionierskich na gruncie polskim, opartych na sumiennie zebranych materiałach i wzbogaconych o własne doświadczenia badawcze. W 1936 r. wydał pierwszą część pracy „Gorąca przeróbka plastyczna żelaza i stali”. Obejmowała ona opis właściwości plastycznych metali i pieców grzewczych oraz atlas. Dalsze dwie części ukazały się po II wojnie światowej („Kuźnictwo” 1947, „Walcownictwo” 1951).

Opracował również następujące skrypty: „Zimne przeciąganie drutów i prętów” (1944), „Wstęp do technologii metali” (1945) i „Wstęp do hutnictwa” (1947—1948). Publikował liczne artykuły na łamach *Przeglądu Górniczo-Hutniczego* i *Przeglądu Mechanicznego*.

Zainteresowania i pasje prof. L. Żarnowskiego nie ograniczały się tylko do jednej specjalności naukowej i technicznej. Uwagę jego absorbowały takie dziedziny, jak: biologia, ogrodnictwo a także malarstwo oraz literatura rosyjska.

Prof. L. Żarnowski był lubianym i cenionym przez studentów wykładowcą. Mało udzielając się społecznie, należał jedynie do Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich.

Zmarł 2 XII 1953 r. w Łodzi i został pochowany na miejscowym cmentarzu.

Opracował Józef Piłatowicz